

Elisan Ihmisoikeuspolitiikka

Sisältö

1 Yleinen ihmisoikeussitoumus	3
2 Roolit ja vastuut.....	4
3 Elisan merkittävimmät ihmisoikeusvaikutukset	5
3.1 Työntekijöiden ihmisoikeudet	6
3.2 Lasten oikeudet digitaalisessa ympäristössä	7
3.3 Ihmisoikeudet liittyen tietosuojaan	7
3.4 Ihmisoikeudet liittyen ilmaisun ja sananvapauteen.....	8
3.5 Eettinen myyntimenettely.....	8
4 Ilmoituskanava	8

1 Yleinen ihmisoikeussitoumus

Elisa tunnustaa ihmisoikeuksien yleismaailmallisen ja ehdottoman luonteen, joka suojaa kaikkien ihmisten vapautta, arvokkuutta ja tasa-arvoa. Samalla kun valtioilla on ensisijainen velvollisuus suojella ihmisoikeuksia, me vahvistamme vastuumme kunnioittaa ihmisoikeuksia, riippumatta hallitusten halukkuudesta tai kyvystä täyttää velvoitteensa tässä suhteessa. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on olennainen osa arvojamme.

Kunnioitamme kansainvälisiä ihmisoikeusperiaatteita, jotka pyrkivät edistämään ja suojelemaan ihmisoikeuksia, mukaan lukien Yhdistyneiden Kansakuntien ihmisoikeuksien julistus ja Kansainvälisen työjärjestön julistus työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista, Kansainvälinen yleissopimus kansalaisoikeuksista ja poliittisista oikeuksista, Kansainvälinen yleissopimus taloudellisista, sosiaalisista ja sivistyksellisistä oikeuksista, Lapsen oikeuksien yleissopimus, Yhdistyneiden Kansakuntien julistus alkuperäiskansojen oikeuksista ja Euroopan ihmisoikeussopimus. Samoin kunnioitamme liiketoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden ja muiden kansainvälisten standardien, kuten OECD:n monikansallisia yrityksiä koskevien ohjeistusten periaatteita. Yhdistyneiden Kansakuntien Global Compact -aloitteen allekirjoittajana Elisa on sitoutunut kunnioittamaan ja edistämään ihmisoikeuksia. Sitoudumme nimenomaisesti kunnioittamaan yhdistymisvapautta, oikeutta työehtosopimusneuvotteluihin ja oikeutta olla joutumatta pakkotyön, lapsityön tai työhön ja ammattiin liittyvän syrjinnän kohteeksi.

Noudatamme kaikkia kansallisia lakeja ja määräyksiä. Kun kansalliset lait ovat ristiriidassa kansainvälisten ihmisoikeusstandardien kanssa, pyrimme löytämään tapoja noudattaa sovellettavia kansainvälisiä määräyksiä. Pakkotyöhön, velkatyöhön, orjuuteen tai lapsityöhön liittyvissä asioissa noudatamme kansainvälisiä standardeja kaikissa tilanteissa.

Ihmisoikeuspolitiikka asettaa asianmukaisen rungon Elisan yleiselle ihmisoikeussitoumukselle, odotuksille Elisan työntekijöitä kohtaan ja prosesseille, joilla Elisa saavuttaa tavoitteensa ja kunnioittaa eettisiä standardejaan ja periaatteitaan. Siksi tämä ihmisoikeuspolitiikka koskee Elisaa, sen omistamia yksiköitä, enemmistöomistuksessa olevia yksiköitä ja sen hallinnoimia tiloja. Tämä politiikka myös vahvistaa vastuumme ja sitoumuksemme kunnioittaa ihmisoikeuksia kaikissa toiminnoissamme ja toimintaketjuissamme.

Elisa odottaa työntekijöidensä, liikekumppaneidensa ja muiden osapuolten, joiden omat vaikutukset voivat olla suoraan yhteydessä Elisan toimintaan, tuotteisiin tai palveluihin, kunnioittavan ihmisoikeuksia ja olemaan loukkaamatta niitä. Elisa odottaa toimittajiensa sitoutuvan kunnioittamaan Kansainvälisen työjärjestön julistusta työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista, mukaan lukien mutta ei rajoittuen yhdistymisvapauteen ja oikeuteen työehtosopimusneuvotteluihin; kaikenlaisen pakkotyön tai pakollisen työn, lapsityön ja syrjinnän tehokkaaseen poistamiseen työhön ja ammattiin liittyen. Lisäksi odotamme toimittajiemme kunnioittavan ihmisoikeuksia tämän politiikan mukaisesti. Me sitoudumme toimimaan toimittajayhteisömme kanssa ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistämiseksi ja kapasiteetin rakentamiseksi. Toimittajiemme odotetaan viestivän asianmukaisesti ihmisoikeusstandardeista ja Elisan eettisen hankintakoodista työntekijöilleen ja varmistavan, että heillä on käytössä riittävät menettelyt. Odotamme myös asiakkaidemme kunnioittavan ja olemaan loukkaamatta ihmisoikeuksia.

Olemme sitoutuneet varmistamaan, että kaikki työntekijämme ja sidosryhmämme nauttivat täysimääräisesti perusoikeuksistaan riippumatta iästä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, etnisyydestä, kulttuurista, uskonnosta, poliittisesta suuntautumisesta tai muista henkilökohtaisista ominaisuuksista. Tämä sitoumus kattaa kaikki yksilöt ja ryhmät, joihin Elisan toimet tai liiketoimintasuhteet voivat vaikuttaa. Olemme sitoutuneet tarjoamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja osallistavan työpaikan kaikille työntekijöillemme ja vaadimme sitä myös urakoitsijoidemme ja toimittajiemme työntekijöille. Olemme sitoutuneet kunnioittamaan asiakkaidemme ja liikekumppaneidemme ihmisoikeuksia ja odotamme heidän soveltavan näitä standardeja asioidessaan kanssamme tai puolestamme.

Elisan ihmisoikeuspolitiikan lisäksi Elisalla on useita muita politiikkoja ja periaatteita, jotka käsittelevät ihmisoikeuksia. Näitä ovat muun muassa Elisan Yleiset Toimintaperiaatteet, Elisan Eettisen ostamisen periaatteet, Elisan Lahjonnan ja Korruption Vastainen politiikka, Elisan Tietosuojaperiaatteet, Elisan Datan ja tekoälyn Eettiset periaatteet sekä Elisan Eettisen myynnin periaatteet.

Tämä politiikka perustuu Elisan ihmisoikeusvaikutusten arvioinnin tuloksiin, jotka on tehty Yhdistyneiden Kansakuntien liiketoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaisesti. Tämä politiikka asettaa perustan ja ohjaa ihmisoikeuksien huolellisuusvelvoiteprosessin (due diligence) kehittämistä kaikissa toiminnoissamme ja toimintaketjuissamme. Tämä on kolmas Elisan ihmisoikeuspolitiikan päivitys, ja se käsittelee Elisan kansainvälistymistä ja sen mukaista ihmisoikeuksien huolellisprosessin kehittämistä.

Tämä politiikka on kehitetty haastatellen Elisan eri toimintojen asiantuntijoita mukaan lukien liiketoimintayksiköt, henkilöstöhallinto, lakiasiat ja hankinta. Elisa on myös konsultoinut ulkoista ihmisoikeusasiantuntijaa politiikan viimeistelyssä. Poliitiikka viestitään Elisan työntekijöille, liikekumppaneille, asiakkaille, toimittajille ja muille osapuolille, ja se löytyy Elisan verkkosivuilta. Poliitiikkaan viitataan myös Elisan Eettisen ostamisen periaatteissa.

2 Roolit ja vastuut

Tehokkaan ihmisoikeushallinnon varmistamiseksi Elisa on määrittänyt roolit ja vastuut. Kaikki Elisan työntekijät, päälliköt ja johtajat ovat vastuussa soveltuvan ihmisoikeuslainsäädännön, Elisan eettisen ohjeiston, tämän politiikan ja muiden soveltavien Elisa-konsernin politiikkojen, ohjeiden noudattamisesta. Kaikki Elisa-konsernin yhtiöt, mukaan lukien tytäryhtiöt, ovat tässä politiikassa yleisesti Elisa.

Elisan hallitus hyväksyy vuosittaisen kestävän kehityksen raportin, mukaan lukien ihmisoikeusraportoinnin, ja tarkistaa siihen liittyvät tavoitteet ja tulokset.

Elisan johtoryhmä tarkistaa vuosittaisen kestävän kehityksen raportin, mukaan lukien ihmisoikeusraportoinnin, siihen liittyvät tavoitteet ja suorituskyvyn.

Elisan yritys vastuun johtoryhmä hyväksyy ihmisoikeuspolitiikan ja seuraa vuosittain tämän politiikan toteuttamista ja tuloksia.

Elisan turvallisuusjohtoryhmä johtaa turvallisuuteen ja yksityisyyteen liittyvien asioiden kehittämistä, hallintaa ja valvontaa.

Elisan tasa-arvotyöryhmä seuraa ja varmistaa monimuotoisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kehittämisestä Elisassa.

Elisan ihmisoikeusohjausryhmä varmistaa jatkuvan huolellisuusvelvoiteprosessin kehittämisen Elisan toiminnassa ja toimintaketjuissa. Tässä ryhmässä on edustettuna henkilöstöhallinto, hankinta, lakiasiat ja vastuullisuus.

Elisan vastuullisuustiimi vastaa koko ihmisoikeuksien noudattamisohjelman hallinnoinnista, mukaan lukien ihmisoikeuksien huolellisuusvelvoitteen prosessien kehittäminen.

Ihmisoikeudet ovat mukana Elisan Yleisten toimintaohjeiden koulutusta, joka on pakollinen kaikille työntekijöille.

Lisäksi vapaaehtoinen ihmisoikeuspolitiikan koulutus on saatavilla kaikille työntekijöille, ja räätälöityä koulutusta tarjotaan sisäisille sidosryhmille.

3 Elisan merkittävimmät ihmisoikeusvaikutukset

Elisa on tunnistanut ja arvioinut mahdolliset ja todelliset ihmisoikeusvaikutuksensa yhdessä sidosryhmien ja alan asiantuntijoiden kanssa. Vaikutusten tunnistamista on edistetty osallistumalla ihmisoikeusalan aloitteisiin ja käymällä jatkuvaa vuoropuhelua kansainvälisten kansalaisjärjestöjen sekä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa. Konsultoimme ulkopuolista ihmisoikeusasiantuntijaa vaikutusten arviointiprosessin ja sen tulosten osalta, varmistaaksemme niiden yhdenmukaisuuden YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden kanssa.

Vaikutusten arvioinnin tuloksena Elisa on määritellyt ja priorisoinut merkittävimmät vaikutukset koko toiminnassaan ja toimintaketjussaan. Elisa on integroinut nämä havainnot tähän politiikkaan, kaksoisolennaisuusarviointiin ja hallintajärjestelmiin. Käsittelemme ja ryhdymme asianmukaisesti toimiin merkittävien vaikutusten suhteen ja mukautamme niihin liittyviä strategioita saatujen tulosten ja s tietojen perusteella. Seuraamme myös näiden toimien tehokkuutta ja viestimme havainnoista avoimesti sisäisissä kanavissa, Elisan verkkosivuilla ja vuosittaisessa kestävä kehityksen raportissa.

Pyrimme olemaan tekemisissä vaikutuksen kohteena olevien sidosryhmien kanssa osana ihmisoikeuksien huolellisuusvelvoitetta sekä seurannan, valvonnan ja arvioinnin aikana. Elisa tunnistaa, että vaikutukset voivat muuttua, ja kehittää siksi jatkuvasti arviointi-, seuranta sekä raportointivastuitaan ja -ohjeitaan.

3.1 Työntekijöiden ihmisoikeudet

Olemme sitoutuneet kunnioittamaan kaikkien Elisan työntekijöiden tai meille työskentelevien toimittajiemme palveluksessa työskentelevien ihmisoikeuksia. Työntekijöiden oikeuksia koskevat tärkeimmät ihmisoikeusstandardit on esitetty kansainvälisessä ihmisoikeusasiakirjassa ja Kansainvälisen työjärjestön (ILO) keskeisissä yleissopimuksissa.

Tämä politiikka yhdessä Elisan Yleisten toimintaohjeiden kanssa asettaa työntekijöillemme eettiset standardit ja odotukset ihmisoikeuksista. Meillä on nollatoleranssi kaikenlaista syrjintää, hyväksikäyttöä, kiusaamista ja häirintää kohtaan. Olemme sitoutuneet kehittämään ja ylläpitämään työpaikkaa, joka on vapaa syrjivästä käyttäytymisestä sukupuolesta, rodusta, iästä, seksuaalisesta suuntautumisesta, etnisestä alkuperästä, uskonnosta, kielestä, vammaisuudesta, kansallisuudesta, siviilisäädystä tai muista sosiaalisista ominaisuuksista riippumatta. Kohtelemme työntekijöitämme arvokkaasti ja tasapuolisesti rekrytoinnissa, palkkauksessa, urakehityksessä ja työsuhteen päättämisessä

Tämä politiikka yhdessä eettisiä hankintoja koskevien ohjeidemme kanssa asettaa toimittajillemme odotukset. Odotamme toimittajiemme toteuttavan nämä odotukset kaikessa toiminnassaan, esimerkiksi terveyden ja turvallisuuden, yhdistymisvapauden, työehtosopimusneuvottelujen, palkkojen ja työaikojen osalta. Odotamme kaikkien toimittajiemme allekirjoittavan ja hyväksyvän eettisiä hankintoja koskevat ohjeemme tai vastaavat ehdot. Valvomme toimittajiamme kaikissa maissa kolmannen osapuolen tarkastuksilla, jotka ottavat huomioon myös ihmisoikeudet ja työstandardit.

Emme missään tilanteessa hyväksy minkäänlaista pakkotyötä, velkатыötä tai nykyaikaista orjuutta omassa toiminnassamme tai toimitusketjussamme. Olemme sitoutuneet minimoimaan pakkotyön tai sidotun työn riskejä toimitusketjussamme. Etsimme aktiivisesti mahdollisuuksia tietoisuuden ja yhteistyön lisäämiseksi toimitusketjumme kanssa, rakentaaksemme ja toteuttaaksemme riskiperusteisen lähestymistavan pakkotyön tai sidotun työn riskien arvioinnin ja hallinnan parantamiseksi.

Samoin Elisa ei hyväksy minkäänlaista lapsityövoiman käyttöä. Uskomme, että jokaista lasta on suojeltava taloudelliselta hyväksikäytöltä ja työltä, joka voi haitata lapsen koulutusta tai olla haitallista lapsen terveydelle tai kehitykselle. Ryhdymme toimiin lapsityövoimaan liittyvien vaikutusten ehkäisemiseksi, lieventämiseksi ja korjaamiseksi. Teemme yhteistyötä toimittajiemme kanssa arvioidaksemme ja valvoaksemme toimitusketjumme lapsityövoiman riskejä. Näin ollen lainmukaista työikää nuorempia lapsia ei saa rekrytoida tai palkata. Lisäksi vaarallista työtä ei saa tehdä alle 18-vuotias henkilö. Jos lapsi on työllistetty, lapsen etu on ensisijainen huomioon otettava seikka. Jos havaitsemme lapsityövoimaa, toimimme lapsen edun mukaisesti.

Emme hyväksy tai siedä minkäänlaista ihmiskauppaa toiminnassamme tai toimintaketjussamme.

Kaikki epäilyt pakkotyön tai sidotun työn käytöstä toimittajalla johtavat välittömiin toimiin tutkia ja toimia ilmoitetun mahdollisen huolenaiheen mukaisesti. Jos todellisia tapauksia havaitaan eikä sitoutuminen johda oikea-aikaiseen parantamiseen, pidätämme oikeuden lopettaa toimintamme kyseisten toimittajien kanssa.

3.2 Lasten oikeudet digitaalisessa ympäristössä

Elisa tukee yhteistä toimialan lähestymistapaa lasten turvallisuuteen verkossa ja hyväksyy, että lapset tarvitsevat erityistä suojelua heidän roolinsa vuoksi yhteiskunnassa. Noudatamme kaikkia sovellettavia kansainvälisiä standardeja, kuten lapsen oikeuksien yleissopimusta, ja kansallisia lasten oikeuksiin liittyviä säädöksiä. Tuemme ja osallistumme aktiivisesti lasten oikeuksien kehittämiseen digitaalisissa palveluissa.

Ymmärrämme erityisen roolimme lasten suojelemisessa ja pyrimme estämään lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin levittämisen. Siksi Elisa käyttää oikeuttaan teleoperaattorina tarjota palvelujaan varmistaen, että kaikki sivustot, joiden on todettu sisältävän lasten seksuaalista hyväksikäyttöä, suodatetaan Suomen lapsipornografian estolain mukaisesti.

3.3 Ihmisoikeudet liittyen tietosuojaan

Elisa ymmärtää erityisen roolinsa yksityisyyden, tietosuojan, tietoturvan ja luottamuksellisten viestien suojelun osalta. Elisa edistää luottamuksellisen viestinnän periaatetta kaikille asiakkailleen, ja se on perustavanlaatuinen ja juurtunut periaate sen toiminnassa.

Elisa noudattaa kaikkia sovellettavia yksityisyyttä ja tietosuoja koskevia säädöksiä, mukaan lukien muun muassa EU:n yleinen tietosuoja-asetus, tietosuojalaki ja sähköisen viestinnän palveluista annettu laki sekä kaikki sovellettavat kansalliset tietosuojalait globaalisti toimiessaan. Elisalla on erityisiä tietoturvaan ja tietosuojaan liittyviä käytäntöjä, joita se noudattaa tiukasti. Näihin kuuluvat esimerkiksi tietoturvapoliittikkamme ja muut asiaan liittyvät käytännöt ja standardit.

Teleoperaattorina Elisa tekee tarvittavat toimet suojellakseen sidosryhmiensä ihmisoikeuksia yksityisyyden, tietosuojan, tietoturvan ja luottamuksellisten tietojen osalta. Tämä sisältää yksityisyyden ja tietoturvan oikeuksien huomioon ottamisen ihmisoikeuksien huolellisuusvelvoitteessa. Keskeiset toimet yksityisyyden ja tietosuojan edistämiseksi sen toiminnassa ja toimintaketjuissa toteutetaan muun muassa koulutuksen, auditointien ja ennakoivien parannustoimien kautta.

Luottamuksellisten tietojen, henkilötietojen ja viestinnän luottamuksellisuuden suojaaminen toteutetaan sisällyttämällä turvallisuus- ja yksityisyystoimenpiteetkehitysvaiheisiin – tämä sisältää henkilöstön asianmukaisen koulutuksen, vahvan käyttäjähallinnan ja varmistamisen, että käyttöoikeudet myönnetään vain niille, jotka tarvitsevat niitä työssään. Keskeisiä palveluja valvotaan jatkuvasti palveluihin liittyvien tapausten estämiseksi ja tunnistamiseksi. Elisa varmistaa henkilötietojen ja tietoturvaloukkausten kaikkien väitteiden nopean ja asianmukaisen hallinnan ja tarkastelun.

Valvomme ja seuraamme noudattamistamme tarkasti ottaen huomioon kaikki oikeudelliset velvoitteemme ja suhteemme lainvalvontaviranomaisiin varmistaaksemme, että ihmisoikeuksia ja tietoturva-ohjeistuksia, standardeja ja säädöksiä noudatetaan sekä kunnioitetaan. Tietyissä tilanteissa viranomaisilla on oikeutettuja syitä pyytää Elisalta apua. Pääsy tietoihin viranomaisten tarkoituksiin kansallisen turvallisuuden tai rikostutinnan yhteydessä on tiukasti rajoitettu ja suojattu. Elisa tarkistaa kaikki viranomaispyynnöt huolellisesti asianmukaisella tavalla.

Otamme myös huomioon eettiset standardit tekoälyn kehittämisessä ja käytössä.

3.4 Ihmisoikeudet liittyen ilmaisun ja sananvapauteen

Elisa tele- ja teknologiatoimittajana tunnustaa ja sitoutuu kunnioittamaan ilmaisun- ja sananvapautta. Uskomme, että monimuotoinen ja osallistava ympäristö, jossa yksilöt voivat ilmaista mielipiteitään ja ajatuksiaan vapaasti, on välttämätön innovoinnin ja kasvun edistämiseksi.

Tunnustamme kuitenkin myös vastuumme torjua kaikenlaista ilmaisua ja puhetta, joka yllyttää väkivaltaan, syrjintään tai vihamielisyyteen yksilöitä tai ryhmiä kohtaan rodun, etnisen alkuperän, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, uskonnon tai minkä tahansa muun henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella. Meillä on nollatoleranssi kiusaamista tai muita laittomia puhemuotoja kohtaan yrityksessämme ja vuorovaikutuksessamme ulkoisten kumppaneiden ja yleisön kanssa.

Siksi kannustamme avointa ja kunnioittavaa vuoropuhelua työntekijöidemme, sidosryhmiemme ja palvelemiemme yhteisöjen kesken.

3.5 Eettinen myyntimenettely

Pakollinen eettinen myyntimenettely vaaditaan liiketoimintamahdollisuuksille, jotka on tunnistettu toteutettaviksi maissa, joissa on suuremmat ihmisoikeusriskit. Ennen eettisen myyntimenettelyn arviointia, liiketoimintamahdollisuuksille suoritetaan vaatimustenmukaisuustarkastus, joka sisältää pakotteiden seulonnan ja kaksikäyttötuotteiden arvioinnin. Menettelyyn kuuluu riskinarviointi, joka koskee kyseisen teknologian aiottua käyttöä mahdollisten ihmisoikeus-, lahjonnan ja korruption sekä asiakasriskien tunnistamiseksi. Osana tätä menettelyä huomioimme myös maan poliittisen vakauden ja raportoidut ihmisoikeusloukkaukset. Jos riskejä tunnistetaan, otetaan käyttöön lieventämistoimenpiteitä. Liiketoimintamahdollisuuden hyväksymis-/hylkäämisarviointi tehdään Elisan eettisessä myyntimenettelyssä.

4 Ilmoituskanava

Ylläpidämme ilmoitusmekanismeja työntekijöille, toimittajille, asiakkaille ja ulkoisille sidosryhmille, mukaan lukien yhteisöt, ja tunnustamme vastuumme varmistaa, että ne ovat oikeudenmukaisia, saavutettavissa ja läpinäkyviä.

Elisan ilmoituskanava on saatavilla verkkosivuillamme useilla kielillä ja jota voi käyttää mikä tahansa sidosryhmä. Tämä kanava on viestitty toimittajille Elisan eettisen hankintakoodin kautta ja kaikille asiaankuuluville sidosryhmille Elisan toimintaohjeiden kautta. Kannustamme myös liikekumppaneita ja kaikkia heidän työntekijöitään ilmoittamaan suoraan Elisalle kaikista epäilyistä rikkomuksista tai noudattamatta jättämisistä.

Nämä raportit ovat meille elintärkeitä ihmisoikeusvaikutusten lieventämiseksi ja korjaamiseksi sekä ihmisoikeuksien huolellisuusvelvoitteen prosessin jatkuvaksi kehittämiseksi.

Tunnistamme, että jos havaitsemme aiheuttaneemme tai myötävaikuttaneemme kielteisiin ihmisoikeusvaikutuksiin yksilöihin, työntekijöihin tai yhteisöihin, meidän tulee tarjota tai tehdä yhteistyötä niiden korjaamiseksi laillisten prosessien kautta. Tunnistamme myös, että YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaan korjaaminen on valtioiden ja yritysten yhteinen vastuu. Siksi toteutettavat erityistoimet riippuvat osallistumisemme luonteesta kielteiseen vaikutukseen ja niitä ohjaavat sovellettava lainsäädäntö ja kansainväliset standardit.